

Handläggare
Ann-Kristin Sandebjer och
Lena Tengvall
Telefon: 08-508 25 407/408

Till
Socialnämnden

Funktionshinderinspektörernas årsrapport avseende verksamhetsår 2013

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner för egen del funktionshinderinspektörernas årsrapport
2. Socialnämnden överlämnar föreliggande rapport till kommunstyrelsen
3. Rapporten delges samtliga stadsdelsnämnder

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Under 2013 har inspektörerna genomfört tre granskningar av insatsen särskilt boende, enligt LSS respektive SoL. Handläggning och dokumentation, med fokus på uppföljning, har granskats inom funktionshinderområdet i två stadsdelsnämnder och inom socialpsykiatri i fem. Kvalitet i LSS-boende för personer över 65 år har granskats i tre stadsdelsnämnder och omfattat såväl beställarsom utförarsidan.

Inom funktionshinderområdet framstod årlig uppföljning i alla ärenden som ett angeläget utvecklingsområde. Socialpsykiatri har en högre kvalitet i handläggningen, i två av fem stadsdelsnämnder fanns DUR-utredning i alla ärenden. Dock återstår en del arbete då skillnader rådde i tillämpningen av stadens DUR-rutiner, såväl inom som mellan nämnderna. Bashandläggningen behöver prioriteras inom båda verksamhetsområdena, då grundläggande dokument ibland saknades och väsentlig information inte alltid dokumenterades. Kvalitet och helhetssyn för äldre inom funktionshinderområdet kunde inte utläsas, då dokumentationen var alltför knapphändig, men olika former för brukarnas delaktighet

fanns inom boendeenheterna. Inom socialpsykiatrin förekom exempel på väl fungerande samverkan såväl internt som externt. För att uppnå helhetssyn och ökad delaktighet behöver brukarnas resurser, önskemål och synpunkter tillvaratas bättre inom båda verksamhetsområdena.

Såväl inom funktionshinderområdet som socialpsykiatrin ökar antalet äldre personer i särskilda boenden, samtidigt som behovet av varierade boendeformer växer. Inspektörerna ser boendefrågan som en komplex och strategiskt viktig fråga för staden.

Bakgrund

Funktionshinderinspektörernas uppdrag innebär att granska kvaliteten i biståndsbedömda insatser inom funktionshinderområdet, inklusive socialpsykiatri. Arbetet utgår från de kvalitetskrav som följer av lagstiftning jämte andra föreskrifter och utförs enligt en framtagen granskningsmodell som anpassas för varje specifik insats. Granskningarna belyser såväl myndighetsutövning som utförarverksamhet och bevakar likställigheten över staden. Stor tyngd ges till återkopplingar som sker i dialogform till chefer, personal och råd för funktionshinderfrågor, i syfte att bidra till verksamheternas kvalitetsutveckling. Uppdraget har ett generellt brukarperspektiv, vilket innebär kontakter med brukare i berörda verksamheter, liksom intresseorganisationer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Ärendet

Funktionshinderinspektörerna för Stockholms stad överlämnar härmed årsrapport avseende verksamhetsår 2013.

Inspektörsarbetet 2013

Under 2013 har inspektörerna genomfört två granskningar av myndighetsutövningen, inom funktionshinderområdet respektive socialpsykiatri. Aktuella teman var trygghet och säkerhet samt delaktighet och aktgranskningar har utförts med avseende på uppföljning av insatsen bostad med särskild service. Inom funktionshinderområdet granskades 70 akter i Bromma och 109 i Hässelby-Vällingby. Inom socialpsykiatri granskades totalt 99

akter, i Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista och Skärholmen.

Uppföljning av boendeinsatsen är av stor betydelse och behöver enligt inspektörerna förbättras, framförallt inom LSS-området. Socialpsykiatrin har sedan länge tillämpat DUR (dokumentation, utredning och resultat), vilket kan antas bidra till regelbundenhet i uppföljning och delvis bättre kvalitet i handläggningen, menar inspektörerna. Endast i tre av de fem aktuella stadsdelarna användes DUR i alla ärenden, dock tillämpas inte stadens DUR-rutiner ändamålsenligt, vilket ger olikheter såväl inom som mellan stadsdelarna. Av granskningar inom båda verksamhetsområdena, framkom även att moment i bashandläggningen, som t ex information och kommunicering av beslut, inte dokumenteras. Ett flöde utan brott i kedjan från utredning till genomförande och uppföljning, ger förutsättningar för helhetssyn och en handläggning av hög kvalitet.

Under året genomfördes även en granskning på temat kvalitet för personer över 65 år i boende enligt LSS, med fokus på helhetssyn och delaktighet. Granskning av beställar- och utförarsidan rörde 42 personer och 16 olika enheter i stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista med 14, Södermalm 24 och Östermalm 4 personer. Förvaltningarnas ledning samt personal på utförarsidan intervjuades, enkät till chefer vid verksamheter liksom till brukare lämnades och fokusgrupp hölls med gode män. Av inspektörernas brukarenkät, med 85 procents svarsfrekvens, framkom nöjdhet med boendet, personal och möjligheter till inflytande och aktiviteter. Granskningen, liksom enkätsvaren visade på stor variation mellan verksamheterna i utbud av aktiviteter. I stadsdelsnämnderna rådde dessutom olika synsätt, vad gäller möjligheten till daglig verksamhet efter 65-års ålder. Dokumentationen var otillräcklig på både beställar- och utförarsidan och en helhetssyn på brukarens situation framkom inte, enligt inspektörerna.

Rinkeby-Kista och Östermalm har samlokaliserat LSS-boende för äldre med ordinärt äldreboende. Södermalm tillämpar kvarboendepincipen, det finns boenden där enbart en person i gruppen är äldre, men även gruppboendestäder där alla är äldre. Kvarboendepincipen medför krav på verksamheters anpassning till såväl individuella som olika gruppers behov. Inspektörerna ser boendefrågan som en komplex och strategiskt viktig fråga för staden, då antalet äldre personer i särskilda boenden generellt ökar, samtidigt saknas varierande boendeanternativ.

Brukarinflytande och möjligheter att påverka offentliga tjänsters utformning och kvalitet, lyfts i såväl nationella som lokala sammanhang. I syfte att inhämta referens och exempel på brukarmedverkan från praktiken, har inspektörerna besökt aktivitetshuset Gunnareds gård och Stiftelsen Gyllenkrokens boende i Göteborg, samt Lampans boende i Södertälje. Brukarmedverkan tillämpas på olika sätt i det dagliga arbetet i de nämnda verksamheterna, vilket kan lyftas som positivt. Inspektörerna menar att stadens utbildningar i MI¹ bidrar till ett arbetsätt som ökar brukarnas delaktighet och tillvaratar deras resurser. Handläggarna i Skärholmen har till stor del tillägnat sig detta, då en högre grad av delaktighet kunde utläsas där. Genom DUR ges verktyg för ovanstående, men rutiner behöver förbättras för att nå fullt genomslag i de fem granskade stadsdelarna, enligt inspektörerna.

I enlighet med den lokala samverkansöverenskommelsen, mellan staden och Stockholms läns landsting,² har gemensamma lokala och regionala utbildningar vad gäller samordnad individuell plan (SIP) hållits, fler planeras för år 2014. Staden har även tagit fram en handlingsplan med förslag på åtgärder, utifrån en inventering av socialpsykiatrins målgrupp. Former för intern och extern samverkan är ett prioriterat område i stadsdelsnämndernas ledningssystem för kvalitet. Inspektörerna ser vikten av att ha fungerande samverkansrutiner för att uppnå en helhetssyn och tillvara befintliga resurser hos såväl brukare som verksamheter.

Planering 2014

Under året planeras inledningsvis fortsatt granskning av bostad med särskild service, med inriktning mot ett urval av socialpsykiatrins gruppboendestäder. Aktuella stadsdelsnämnder är Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista och Skärholmen. Särskilt ska helhetssyn och brukarnas möjligheter till delaktighet uppmärksammas, liksom tillgång till aktiviteter och stimulans i vardagen. Under senare delen av året kommer inspektörerna att prioritera uppföljning av boendeinsats enligt LSS, i ytterligare fyra stadsdelsnämnder. Socialstyrelsen anger uppföljning av denna insats som ett eftersatt område, vilket även inspektörernas granskningsresultat visat under året.

Bilaga

1. Funktionshinderinspektörernas årsrapport verksamhetsår 2013

¹ Motivational Interviewing

² Cirkulär 09:66, gemensamma överenskommelser om samarbete och gemensam individuell planering mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten, SKL